ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA ELJUGA d.o.o.

Roso, Dina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:780242

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA ELJUGA d.o.o.

Mentorica:
prof.dr.sc. Dragana Grubišić

Studentica:
Dina Roso

Split, kolovoz 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD 4

1.1. Definiranje problema istraživanja 4

1.2. Ciljevi rada 4

1.3. Metode rada 5

1.4. Struktura (sadržaj) rada 5

2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POKAZATELJA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA 6

2.1. Financijski izvještaji 6

2.1.1. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju 8

2.1.2. Račun dobiti i gubitka 11

2.1.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti 13

2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima 13

2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala 13

2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje 14

2.2. Pokazatelji analize financijskih izvještaja 14

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti 15

2.2.2. Pokazatelji zaduženosti 16

2.2.3. Pokazatelji aktivnosti 17

2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti 18

2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti 19

3. ELJUGA d.o.o. – opći podaci i analiza poslovanja 21

3.1. Osnovni podaci o poduzeću 21

3.2. Financijski podatci Eljuga d.o.o. 23

3.3. Analiza pokazatelja likvidnosti 24

3.4. Analiza pokazatelja zaduženosti 25

3.5. Analiza pokazatelja aktivnosti 26

3.6. Analiza pokazatelja ekonomičnosti 28

3.7. Analiza pokazatelja profitabilnosti 29

4. ZAKLJUČAK 30

LITERATURA **31**
PRILOZI **33**
SAŽETAK **34**
SUMMARY **34**

1. UVOD

U članku 4. Zakona o računovodstvu piše kako su poduzetnici koji su dužni postupati prema njemu i primjenjivati ga sljedeći: trgovačka društva, sve pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobitak i poslovne jedinice inozemnih poduzetnika koje su u RH obveznici poreza na dobitak kao i one koje u zemlji u kojoj imaju sjedište nisu obveznici vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvještaja. U istom zakonu piše da je poduzetnik dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje. U ovom radu primjenjivat će se analiza pomoću pokazatelja koja se detaljmo objašnjavaju na primjeru Eljuga d.o.o. Za to se koristi pet skupina pokazatelja: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti te pokazatelji profitabilnosti. Za ovu analize koriste se i bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Eljuga d.o.o.

1.1. Definiranje problema istraživanja

Problem ovog istraživanja je analiza uspješnosti poslovanja na primjeru poduzeća Eljuga d.o.o. Eljuga je poduzeće koje se bavi proizvodnjom svijeća. Ovim istraživanjem utvrdit će se kako posluje poduzeće pomoću financijskih izvještaja koji su ustupljeni iz samog poduzeća, a dostupni su i na stranicama Financijske agencije (FINA). Računom dobiti i gubitka izražava se financijska uspješnost, a bilanca prikazuje odnos imovine, kapitala i obveza odnosno financijski položaj poduzeća. Formirat će se pet skupina pokazatelja uspješnosti poslovanja. To su pokazatelji likvidnosti, profitabilnosti, ekonomičnosti, zaduženosti i aktivnosti. Kroz njihov izračun nastojat će se utvrditi posluje li poduzeće uspješno.

1.2. Ciljevi rada

S teorijskog aspekta rada cilj rada je pojmovno objasniti temeljne financijske izvještaje i temeljne financijske pokazatelje uspješnosti poslovanja poduzeća, dok je s empirijskog aspekta cilj analizirati financijske izvještaje poduzeća Eljuga d.o.o. u proteklih pet godina koristeći najznačnije pokazatelje uspješnosti poslovanja. Temeljem dobivenih rezultata

donijet će se zaključak u kakvoj poziciji je poduzeće trenutno i što će biti s njihovim poslovanjem u budućnosti.

Za potrebe ovog rada koristit će se pokazatelji prema knjizi autora Žager, K., Mamić Sačer I., Sever Mališ, S., Ježovita A., Žager L. *Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi* (2017.) u izdanju „Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika" (HZFRD).

1.3. Metode rada

U radu će se kao izvori podataka koristiti izvještaji o financijskom stanju poduzeća Eljuga d.o.o. na službenoj stranici FINA-e. Također, koristit će se znanstvena i stručna literatura iz područja ekonomije i računovodstva te referentne web stranice. Pri pisanju završnog rada primijenit će se metode analize, sinteze, komparacije i deskripcije, a u empirijskom dijelu matematičko – statistička metoda za izračun najznačajnih pokazatelja uspješnosti poslovanja.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Rad će se sastojati od četiri poglavlja. Sadržavat će teorijske i empirijske aspekte u kojima će se obrađivati poslovanje poduzeća Eljuga d.o.o. te njegova uspješnost. U uvodnom dijelu objašnjavat će se problem i cilj istraživanja, metode rada i struktura odnosno sadržaj rada. U drugom dijelu objašnjavat će se teorijski aspekt financijske uspješnosti poduzeća. U tom dijelu navode se i objašnjavaju temeljni financijski izvještaji i financijski pokazatelji. Treći dio donosit će osnovne podatke o samom poduzeću koje je predmet rada, a nakon toga slijedi prikaz financijskih pokazatelja za razdoblje od 2016.-2020. U zaključku će se iznijeti činjenice do kojih se došlo nakon sveobuhvatnog istraživanja. Na samom kraju bit će popisi literature, slika, tablica i grafikona koji su korišteni u radu.

2. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POKAZATELJA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

2.1. Financijski izvještaji

Financijski izvještaji su nužni za uspješno vođenje poduzeća. Potrebne informacije nalazimo u računovodstvu te su zapisane u financijskim izvještajima. Svrha računovodstva je da prikupi i obradi podatke te ih predoči klijentima. Završna faza računovodstvenog procesiranja su spomenuti financijski izvještaji. Svrha financijskog izvještavanja je informirati zainteresirane korisnike o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja. Informiranje korisnika se odnosi na prezentiranje točnih i pouzdanih informacija na način da je razumljiv osobama kojima su namijenjene.[1]

Prema članku 19. godišnji financijski izvještaji su[2]:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje

Prema Žageru, svi ovi izvještaji su povezani i upućuju jedni na druge. Dijele se na one koji su statističkog karaktera (npr.bilanca) jer prikazuju financijsku situaciju u određenoj točki vremena, a drugi prikazuju promjene ekonomskih kategorija u određenom razdoblju te stoga imaju dinamički karakter (npr. račun dobiti i gubitka). Ako se ovi financijski izvještaji promatraju zajedno, u međusobnoj su interakciji te govore o „zdravstvenom stanju“ nekog poduzeća, a da bi se ustanovilo i razumjelo to stanje znači imati mogućnost donositi primjerene i racionalne poslovne odluke.

Tablica 1. Obvezni godišnji financijski izvještaji za poduzetnike

MIKRO I MALI PODUZETNICI	Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) Račun dobiti i gubitka Bilješke uz financijske izvještaje

[1]Ježovita, A.; Mamić Sačer, I.; Sever Mališ, S.; Žager, K.; Žager, L (2017.).: ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 91.-92.
[2] https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu

SREDNJI PODUZETNICI	Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) Račun dobiti i gubitka Izvještaj o novčanim tokovima Izvještaj o promjenama kapitala Bilješke uz financijske izvještaje
VELIKI PODUZETNICI, OBVEZNICI PRIMJENE MSFI-ja	Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) Račun dobiti i gubitka Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti Izvještaj o novčanim tokovima Izvještaj o promjenama kapitala Bilješke uz financijske izvještaje

Izvor: Perkušić, D. (2016.): Osnove računovodstva, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, str. 29.

Iz tablice 1 uočavamo da novom računovodstvenom direktivom mikro poduzetnicima nisu dozvoljene olakšice u vidu skraćenih financijskih izvještaja. Mikro i mali poduzetnici su dužni sastavljati tri financijska izvještaja: bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje. Uočljivo je da poduzetnici koji podliježu primjeni HSFI-ja nisu obvezni sastavljati izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti unutar svojih financijskih izvještaja.

Ministar financija propisuje strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja pomoću Pravilnika, odbor za standarde financijskog izvještavanja daje prijedloge ministru. Pridjelog se objavljuje u Narodnim novinama, zadnja napravljena objava se nalazi u Narodnim novinama br. 96/15 te je u njima objavljen novi Pravilnik. Zadaća godišnjih financijskih izvještaja je da pruže vjerodostojan prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzetnika.Svi financijski izvještaji i poslovne knjige se sastavljaju na hrvatskom jeziku, a iznosi se izražavaju u kunama.[3]

Prema odredbi čl. 19. st. 12. ZOR-a, godišnje financijske izvještaje potpisuju predsjednik i svi članovi uprave (direktori), odnosno svi izvršni direktori poduzetnika. Kod poduzetnika koji nemaju upravu odnosno izvršne direktore, godišnje financijske izvještaje potpisuju osobe ovlaštene za njihovo zastupanje. Za nepotpisivanje godišnjih financijskih izvještaja na navedeni način čl. 42 ZOR-a propisane su i novčane kazne u svoti od 10.000,00 kn do 100.000,00 kn za poduzetnike i od 5.000,00 kn do 20.000,00 kn za odgovorne osobe poduzetnika.[4]

[3] Perkušić, D. (2016.): Osnove računovodstva, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, str. 29.
[4] Ibid, str. 30.

ZOR-om je propisan rok od četiri mjeseca od zadnjeg dana poslovne godine za predaju financijskih izvještaja za potrebe javne objave. Taj je rok, prema ZOR-u, identičan i za predaju godišnjih financijskih izvještaja za statističke potrebe, tj. 30. travnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Poduzetnici su dužni za statističke i druge potrebe Financijskoj agencija (FINA) do 30. travnja tekuće godine dostaviti bilancu, račun dobiti i gubitka i dodatne podatke za prethodnu kalendarsku godinu. Rok za predaju konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja je devet mjeseci od zadnjeg dana poslovne godine. Ako poduzetnici utvrde da su financijski izvještaji koje su objavili u znatnoj mjeri pogrešni, odnosno kada ih odluče promijeniti, obvezni su o tome dostaviti obavijest radi javne objave, i to bez odgode, te u razumnom roku dostaviti promijenjene izvještaje zajedno s revizorskim izvještajem ako su obveznici revizije.[5]

2.1.1. Bilanca – izvještaj o financijskom položaju

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan. O podrijetlu naziva bilanca postoje polemike. Jedno je mišljenje da podrijetlo naziva bilanca potječe od latinskih riječi bi (dvostruk) i lanx (vaga s dvije zdjelice), što asocira na ravnotežu što je glavna karakteristika bilance. Nadalje, neki misle da su podrijetla francuske riječi bill (račun) i an (godina), što znači godišnji račun ili pak od talijanske riječi bilancia, što se odnosi na vagu.[6]

Bilanca daje dvostruki prikaz imovine, prema pojavnom obliku i prema podrijetlu odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine. Bilanca se sastoji od dva dijela, aktive i pasive. Drugi naziv za aktivu je imovina, a pasiva podrazumijeva izvore imovine. Aktiva se sastoji od imovine kojom raspolaže poduzeće, dok pasiva obuhvaća kapital i obveze. U pravilu su aktiva i pasiva u ravnoteži, odnosno IMOVINA = KAPITAL + OBVEZE. [7]

Imovina je ukupna vrijednost resursa kojima poduzeće raspolaže kako bi moglo stjecati dobit. U resurse možemo ubrojiti ljude, novac, opremu, građevinske objekte, zalihe roba, itd., ali u

[5] Ibid, str. 31.
[6] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 93.
[7] Marinčić, I. (2013): Analiza financijskih izvješća u trgovačkim društvima, Osijek, Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 11.

bilanci se prikazuju samo oni koji zadovoljavaju računovodstvene propise. „Prilikom unosa neke imovinske pozicije u bilancu vodi se računa jesu li zadovoljeni sljedeći uvjeti:“[8]

- resurs je pod kontrolom poduzeća
- ima mjerljivu vrijednost
- od resursa se može očekivati buduća ekonomska korist

Imovina se uobičajeno sistematizira i u izvještaju prikazuje prema određenim kriterijima. „Prema pojavnom obliku sistematizira se na:“[9]

- materijalnu imovinu
- nematerijalnu imovinu

Materijalna imovina su stalna sredstva koja nisu namijenjena prodaji, već ih poduzetnik stalno upotrebljava u proizvodnji proizvoda, usluga, u prometu robe, usluga davanja u najam kao i u administrativne svrhe (zemljište i šume; građevinski objekti; postrojenja i oprema (strojevi); alati, pogonski i uredski inventar, namještaj i transportni uređaji (sredstva); materijalna sredstva u pripremi; stambene zgrade i stanovi; predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu te ostala materijalna imovina).[10]

U nematerijalnu imovinu ubrajaju se: razni izdaci za razvoj, osnivački izdaci, patenti, koncesije, licencije, franšize, zaštitni znak, računalni softver, goodwill, dani predujmovi za nabavu nematerijalne imovine i ostala prava koja se nalaze u neopipljivom obliku, odnosno bez fizičkih obilježja.[11]

Imovina se sistematizira i prema funkciji koju obavlja u poslovnom procesu odnosno vremenu očekivane transformacije u novčani oblik. Uvažavajući navedeno, imovina se sistematizira u dvije osnovne skupine. To su:[12]

- kratkotrajna imovina (tekuća ili obrtna imovina)
- dugotrajna imovina (stalna ili fiksna imovina)

[8] Žager, K. et al (2017.).: op.cit., str. 95.
[9] Ibid, str. 96.
[10] https://alphacapitalis.com/glossary/materijalna-imovina/

[11] https://alphacapitalis.com/glossary/nematerijalna-imovina/
[12] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 96.

Kratkotrajna imovina je ona imovina koja se može u roku jedne godine pretvoriti u novac. Takva vrsta imovine stalno mijenja pojavni oblik - od novca za nabavku sirovina za proizvodnju, zaključno s gotovim proizvodima ili poluproizvodima. Nakon što se dobiju gotovi proizvodi s njima se izlazi na tržište, a potraživanja kupaca transformiraju se u novac. Takav proces se stalno ponavlja.[13]

Tablica 2. Oblici kratkotrajne imovine

KRATKOTRAJNA IMOVINA			
NOVAC	**POTRAŽIVANJA**	**FINANCIJSKA IMOVINA**	**ZALIHE**
- gotovina u blagajni - novac na žiro računu - novac na deviznom računu	- potraživanja od kupaca - potraživanja od povezanih poduzetnika - potraživanja od zaposlenih - potraživanja od države - ostala potraživanja	- dani kratkoročni krediti - kupljeni vrijednosni papiri - poslovni udjeli - dani depoziti - obveznice i drugi dužnički kratkoročni vrijednosni papiri	- sirovine i materijal - proizvodnja u tijeku – nedovršeni proizvodi i poluproizvodi - gotovi proizvodi - trgovačka roba - dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 97.

Dugotrajna imovina predstavlja onu imovinu koja se teže pretvara u novac. To je imovina čiji je vijek upotrebe duži od jedne godine. Nabavljena je da bi služila u proizvodnom procesu tvrtke kroz duže razdoblje. Njena se nabavna vrijednost tijekom pretpostavljenog korisnog vijeka trajanja prenosi na troškove preko amortizacije.[14]

Tablica 3. Oblici dugotrajne imovine

DUGOTRAJNA IMOVINA			
NEMATERIJALNA IMOVINA	**MATERIJALNA IMOVINA**	**FINANCIJSKA IMOVINA**	**POTRAŽIVANJA**
- patenti, licencije, koncesije	- zemljišta, šume - građevinski	- dani dugoročni zajmovi	- potraživanja od kupaca s rokom

[13] Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, Oeconomica Jadertina, Sveučilište u Zadru: Odjel za ekonomiju, str. 79.
[14] Ibid, str. 78.

- softver - izdaci za istraživanje i razvoj - goodwill	objekti - postrojenja i oprema - alati, namještaj - transportna sredstva	- kupljeni vrijednosni papiri - dugoročni depoziti - ostala dugoročna ulaganja	plaćanja dužim od jedne godine - ostala dugoročna potraživanja

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 99.

„Prema roku dospijeća razlikujemo:“[15]

- kratkoročne izvore (kratkoročne obveze)
- dugoročne izvore (dugoročne obveze)
- trajne izvore (kapital ili glavnicu)

Kratkoročne obveze su sve one koje poduzetnik mora podmiriti u roku kraćem od godine dana. U ove se obveze ubrajaju obveze prema dobavljačima, obveze prema zaposlenima, obveze za poreze i doprinose, obveze za kratkoročne pozajmice i druge kratkoročne obveze.[16]

Dugoročne obveze su uglavnom obveze prema kreditnim institucijama i dospijevaju na naplatu u roku koji je duži od jedne godine.[17]

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tijekom nekog vremenskog razdoblja.[18]

Prihodi prema pojavnom obliku mogu biti:

- poslovne prihode
- prihode od financiranja
- izvanredne prihode

[15] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 100
[16] Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): op.cit., str. 80.
[17] Ibid, str. 80.
[18] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 109.

Rashodi prema pojavnom obliku mogu biti:

- poslovne rashode
- financijske rashode
- izvanredne rashode

Prihodi označavaju povećanje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine poduzeća ili smanjenja njegovih obveza, što ima za direktnu posljedicu povećanje zarađenog kapitala poduzeća u obračunskom razdoblju.[19] Poslovne prihode predstavljaju oni prihodi u poduzeću koji se ostvaraju od njegovih redovnih poslovnih aktivnosti radi kojih je poduzeće i osnovano. Tako se, na primjer, u tu kategoriju poslovnih prihoda ubrajaju prihodi od prodaje proizvoda i usluga, prihodi od prodaje robe te ostali poslovni prihodi. Financijske prihode definiraju svi prihodi koji su direktna posljedica financijskih aktivnosti poduzeća, odnosno takvih poslovnih situacija u kojima netko drugi koristi slobodnu imovinu, tj. resurse poduzeća. Ostalim odnosno izvanrednim prihodima smatramo sve one prihode koji su posljedica izvanrednih događaja i transakcija u poduzeću, te se zbog toga i odvojeno računovodstveno evidentiraju. Dakle, svi oni prihodi koji se ne mogu povezati uz redovne poslovne ili financijske aktivnosti poduzeća smatraju se ostalim odnosno izvanrednim prihodima.

Rashodi su smanjenje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja imovine poduzeća ili povećanja njegovih obveza, što ima za direktnu posljedicu smanjenje zarađenog kapitala poduzeća u obračunskom razdoblju.[20] Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Pojavljuju se redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima te ostali troškovi poslovanja (plaće, amortizacija, režije itd.). Financijske rashode čine svi rashodi koji su izravna posljedica financijskih aktivnosti poduzeća, odnosno takvih poslovnih situacija u kojima poduzeće koristi posuđenu imovinu, tj. novčana sredstva nekog drugog poduzetnika. Ostali odnosno izvanredni rashodi su oni koji nisu uobičajeni, koji se ne pojavljuju redovno pa ih nije baš jednostavno planirati odnosno predvidjeti. Najčešće su to rashodi vezani uz nastale štete, kazne, otuđenje dugotrajne imovine i tome slično.

[19] Ibid, str. 110.
[20] Ibid, str. 110.

2.1.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Ostala sveobuhvatna dobit pojam je koji obuhvaća sve promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizišle iz transakcija i drugih događaja (osim transakcija s vlasnicima).[21] Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti započinje s dobiti ili gubitkom izvještajnog razdoblja i zatim prikazuje ostale komponente sveobuhvatne dobiti (prema MRS-u 1). Na primjer, ostale komponente sveobuhvatne dobiti mogu biti:

- promjene revalorizacijskih pričuva temeljem svođenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine na fer vrijednost
- dobitci i gubitci od naknadnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju

Ako poduzeće želi proslijediti dodatne informacije o promjenama u kapitalu, trebat će sastavljati račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. To onda znači da će sastavljati dva odvojena financijska izvještaja koji nadopunjuju jedan drugog.

2.1.4. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima temelji se na novcu i novčanim ekvivalentima te prikazuje sposobnost društva za ostvarivanje pozitivnog novčanog toka. Poduzeće pomoću novca plaća svoje obveze, pribavlja sirovine i materijale te za novac prodaje svoje proizvode, stoga ono želi znati iz kojih izvora novac ulazi u poduzeće, a u koje ga svrhe troši. Kako bi se to bolje objasnilo, potrebno je sastaviti izvještaj koji govori o izvorima i upotrebi novca i koji nam govori raspolaže li poduzeće s viškom novca ili, u suprotnom slučaju, ima manjak novčanih sredstava. Upravo izvještaj o novčanom toku pruža te informacije i uz bilancu poduzeća i računom dobiti i gubitka prikazuje stvarnu sliku stanja financija u poduzeću.[22]

2.1.5. Izvještaj o promjenama kapitala

[21] Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (NN 136/2009).
[22] Žager L, Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 56.

Izvještaj o promjenama kapitala temeljni je financijski izvještaj čija je svrha pokazati promjene kapitala koje su nastale između dva obračunska razdoblja te na taj način dati podlogu za prosudbu kvalitete dijela bilančne strukture.[23]

Iz ovog izvještaja se može vidjeti da i poduzeće koje je u tekućoj godini ostvarilo gubitak može izglasati dividende. Da bi to bilo moguće poduzeće treba imati zadržanu dobit iz prethodnih godina poslovanja. Izvještaj koji ima ovakvu formu cilj je prikazati promjene na računu kapitala koje proizlaze iz zadržane dobiti. Utvrđivanjem zadržane dobiti skupština dioničara vodi politiku dividendi. Ovaj izvještaj pokazuje koliko je važan odnos između ulagača, vlasnika i samog poduzeća. Osim navedenog, na promjenu vrijednosti kapitala mogu imati i sljedeće transakcije:

- dodatna ulaganja vlasnika
- promjene računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- usklađenja odnosno učinci transakcija koji se sukladno standardima direktno prikazuju u kapitalu (revalorizacijske rezerve i slično)[24]

2.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja najvažnijih pozicija u temeljnim financijskim izvještajima. U bilješkama se, primjerice, može prikazati pregled obveza s rokom dospijeća dužim od pet godina, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica, iznos potraživanja ili obveza koje se nalaze u sudskom sporu, informacije o zaposlenima i niz drugih korisnih informacija.

2.2. Pokazatelji analize financijskih izvještaja

Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj, a prikazan je na matematički način kao odnos između dviju stavki.[25] Financijski pokazatelji, u pravilu se mogu podijeliti na dvije skupine. U prvu skupinu financijskih pokazatelja ubrajamo one pokazatelje koje razmatraju poslovanje

[23] Parać, B. (2008): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje. Zagreb: M.E.P. Consult, str. 238.
[24] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 132.
[25] Meigs, R.F., Meigs, W.B. (1999.): Računovodstvo:Temelj poslovnog odlučivanja, 9. Izdanje, Zagreb, MATE d.o.o., str. 928.

poduzeća unutar određenog vremenskog razdoblja (najčešće je to godinu dana) i temelje se na podatcima iz računa dobiti i gubitka, dok u drugu skupinu financijskih pokazatelja ubrajamo one pokazatelje koje se odnose na točno određeni trenutak i temelje se na podatcima iz bilance.

Koliko je važna pojedina vrsta pokazatelja ovisi o tome koje se odluke donose. Ako analizu provodi npr. bankar koji razmišlja o tome hoće li odobriti kratkoročni kredit poduzeću, tada on posebnu važnost stavlja na postojeću financijsku situaciju i blisku budućnost poduzeća, odnosno naglašava se značenje pokazatelja koji mjere likvidnost. Nasuprot tome, dugoročni investitor više naglašavaju moć za stvaranje prihoda i efikasnost poslovanja nego likvidnost, jer je poznato da neprofitabilna poduzeća umanjuju vrijednost imovine.

„U skladu s tim zahtjevima pojedinačni financijski pokazatelji mogu se klasificirati u nekoliko skupina:“[26]

1. pokazatelji likvidnosti: mjere sposobnost poduzeća da podmiruje svoje kratkoročne obveze o njihovom dospijeću
2. pokazatelji zaduženosti: mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava
3. pokazatelji aktivnosti: mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse (imovinu)
4. pokazatelji ekonomičnosti: mjere omjer prihoda i rashoda, tj. prikazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda
5. pokazatelji profitabilnosti: mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću
6. pokazatelji investiranja: mjere uspješnost ulaganja u obične dionice

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti

„Pokazatelji likvidnosti (Tablica 4) mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza.“[27] Najčešći eksplicirani pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i

[26] Žager, K. et al. (2017.): op.cit., str. 44.
[27] Ibid, str. 45.

koeficijent financijske stabilnosti. Svi navedeni pokazatelji izračunavaju se na temelju podataka iz bilance.

Tablica 4. Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + kratkotrajna potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al (2017.).: ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str.46.

Koeficijent ubrzane likvidnosti ili brzi odnos računa se tako da se kratkotrajna imovina umanjena za zalihe podijeli s kratkoročnim obvezama. U cilju održavanja normalne likvidnosti, vrijednost ovog pokazatelja trebala bi biti jednaka ili veća od jedan.[28]

Koeficijent tekuće likvidnosti obuhvaća cjelokupnu kratkotrajnu imovinu. Kod izračuna ovog pokazatelja potrebno je provjeriti od čega se sastoje zalihe. Ovaj pokazatelj trebao bi biti jednak ili veći od 2. Veličina ovog pokazatelja ukazuje i na stanje radnog kapitala. Da bi se održavala normalna likvidnost poduzeća, dio kratkotrajne imovine mora biti financiran iz kvalitetnih dugoročnih izvora.[29]

2.2.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti (Tablica 5) mjere udio obveza u strukturi kapitala poduzeća.[30] Pokazatelje zaduženosti uglavnom koriste kreditori ili potencijalni ulagači pri izračunu kreditne sposobnosti koji im govori je li društvo prezaduženo, može li se još zadužiti ili ga treba dokapitalizirati. Najčešći pokazatelji zaduženosti koji će se u nastavku obrazložiti i analizirati su koeficijenti zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja, faktor zaduženosti i stupanj pokrića I i stupanj pokrića II.

Tablica 5. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK

[28] Ibid, str. 46.
[29] Žager, K. et al. (2008): op.cit., str. 248.
[30] Žager, K. et al (2017.).: op.cit., str. 49.

Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	kapital i rezerve	ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	kapital i rezerve
Faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + troškovi amortizacije
Stupanj pokrića I	kapital i rezerve	dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	kapital i rezerve + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Rad autorice prema Žager K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. Izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 49.

Koeficijent zaduženosti pokazuje odnos između ukupne imovine i ukupnih obveza, dok **koeficijent vlastitog financiranja** ukazuje na odnos između ukupne imovine i kapitala i rezervi.[31] Zbroj ova dva pokazatelja mora biti 1.

Faktor zaduženosti bi trebao biti što manji, pokazuje koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze.[32]

Stupnjevi pokrića I i II izračunavaju koristeći podatke iz bilance. Tako se kod stupnja pokrića I razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom, dok stupanj pokrića II dobijemo tako da glavnicu uvećanu za dugoročne obveze podijelimo s dugotrajnom imovinom. Vrijednost stupnja pokrića II uvijek mora biti veća od 1 jer dio dugoročnih izvora mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.[33]

2.2.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti (Tablica 6) poznati su pod nazivom odnosi efikasnosti ili koeficijent obrtaja, a koriste se pri ocjeni djelotvornosti kojom managment angažira imovinu koju su mu povjerili vlasnici. Ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu.[34]

Tablica 6. Pokazatelji aktivnosti

[31] Ibid, str. 49.
[32] Ibid, str. 50.
[33] Ibid, str. 50.
[34] Ibid; str. 50.

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 51

Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje koliko se puta ukupna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine, odnosno koliko poduzeće uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda.[35]

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina poduzeća obrne tijekom jedne godine.

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u odnos prihod od prodaje i potraživanje. Na temelju koeficijenta obrta potraživanja moguće je utvrditi prosječno **trajanje naplate potraživanja**.

2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti (Tablica 7) mjere odnos prihoda i rashoda, a njihovim izračunom doznajemo koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ako je vrijednost pokazatelja manja od 1, to znači da poduzeće ostvaruje gubitak. Podatci za izračun pokazatelja ekonomičnosti uzimaju se iz računa dobiti i gubitka.

Tablica 7. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	Poslovni prihodi	Poslovni rashodi
Ekonomičnost prodaje	Prihodi od prodaje	Rashodi od prodaje

[35] Ibid, str. 50.

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 52

Ekonomičnost ukupnog poslovanja stavlja u omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda.[36] Poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda.

Ekonomičnost poslovanja pokazuje koliko jedinica poslovnih prihoda poduzeće ostvaruje na jedinicu poslovnih rashoda.[37]

2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti (Tablica 8) mjere uspjeh ostvarivanja zarada poduzeća te ukazuju na značaj nekog modaliteta profita prema veličini angažiranog kapitala odnosno prema obujmu poslovne aktivnosti.[38] Navedeni su pokazatelji najpoznatiji i najčešće korišteni financijski pokazatelji, izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka, a iskazuju u obliku postotka.

Tablica 8. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	neto dobit + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Bruto marža profita	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Neto rentabilnost imovine	neto dobit + rashodi od kamata	ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupna imovina

Izvor: Rad autorice prema Žager, K. et al. (2017.): ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRFD, str. 53

Marža profita pokazatelj je profitabilnosti poslovanja koji označava sposobnost poduzeća na zadržavanje ostvarenih prihoda u obliku dobiti uvećane za rashode od kamata, a izračunava se

[36] Ibid, str. 51.-52.
[37] Ibid, str. 52.
[38] Orsag, S. (2011.) Vrijednosni papiri: investicije i instrumenti financiranja. Sarajevo: Revicon, str. 179.

na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Razlika između navedena dva pokazatelja iskazuje se kao relativno porezno opterećenje porezom na dobit u odnosu na ostvarene prihode.[39]

Rentabilnost imovine prikazuje odnos neto dobiti uvećane za rashode od kamata u odnosu na ukupnu imovinu poduzeća. Pored toga pokazatelja još se računa bruto rentabilnost imovine kao iznos bruto dobiti uvećane za rashode od kamata i ukupne imovine poduzeća. Razlika između ta dva pokazatelja je u relativnom poreznom opterećenju u odnosu na ukupnu imovinu.[40]

[39] Ježovita, A. (2016.): Analiza marže profita kao odrednice profitabilnosti poslovanja poduzeća, pregledni rad, Ekonomski fakultet, Zagreb, str. 184.

[40] Žager, K. et al. (2008): op.cit., str. 253.

3. ELJUGA d.o.o. – opći podaci i analiza poslovanja

3.1. Osnovni podaci o poduzeću

Eljuga je poduzeće sa sjedištem u Makarskoj koje se bavi proizvodnjom raznih vrsta svijeća, lampiona, dušica, itd. Uz to imaju i objekt brze prehrane u Brelima koji im služi kao sekundarni izvor prihoda. Prema NKD-u iz 2007. poduzeće je registrirano u skupinu 32.99 za obavljanje djelatnosti „Ostala prerađivačka industrija". Poduzeće je u posljednjoj obračunskoj godini ostvarilo prihode u visini od 1.482.432,00 kn (665.086,00 kn manje u odnosu na 2019.) i rashode u visini od 2.030,035,00 kn (117.483,00 kn manje u odnosu na 2019.) što pokazuje da je poduzeće ostvarilo gubitak poslovanja u iznosu od 547.603,00 kn. U poduzeću trenutno radi 13 zaposlenika.

U 50-im godinama 20-og stoljeća supružnici Mihovil i Drina započeli su s kućnom proizvodnjom svijeća. Iz malih Drinovaca sele se u Imotski 1964. godine, a 40 godina nakon toga proizvodnja se seli u Makarsku gdje je sve do danas.

Najmlađi od šest sinova, Renato Eljuga, početkom devedesetih godina preuzima obrt. Tada započinje gradnju suvremenog pogona za proizvodnju, proširuje asortiman, pa se danas tvornica svijeća Eljuga može podičiti s preko 100 različitih artikala. Važan detalj modernog proizvodnog pogona svijeća, izgled i okoliš kojeg upućuju na veliko vrednovanje suvremenih standarda, jest i zaokružena cjelina proizvoda, od izrade plastike do finalnog izgleda (Slika 1 i 2).

Svakodnevno usvajajući nove proizvode, uz poseban naglasak na onima za ugostiteljstvo, odnosno, turizam kao važnu gospodarsku granu, ne samo Makarske, već i cijele dalmatinske regije i Hrvatske, tvornica svijeća Eljuga iz dana u dan širi svoje tržište. Obitelj Eljuga je potpuno okrenuta budućnosti proizvodnje svijeća, a cilj im je proširiti tržište, povećati proizvodnju i proširiti asortiman u kojem su sada nadgrobni ferali, crkvene svijeće, svijeće za domaćinstvo, svijeće za posebne prigode i blagdane, i suvenir svijeće.[41]

[41] http://eljuga.com/o-nama/

Slika 1. Logo Eljuga d.o.o.

Izvor: http://eljuga.com/

Slika 2. Sjedište tvornice u Makarskoj

Izvor: http://eljuga.com/

3.2. Financijski podatci Eljuga d.o.o.

U nastavku će se iznijeti i skraćene verzije bilance te računa dobit i i gubitka za poduzeće Eljuga d.o.o. (Tablica 9 i 10) te će se nakon toga izračunat i pokazatelji: likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

Tablica 9. Bilanca poduzeća Eljuga d.o.o. za razdoblje od 2016. do 2020.godine

u tisućama kuna

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
DUGOTRAJNA IMOVINA	1.731.058	1.863.779	1.870.249	1.846.696	2.038.570
Nematerijalna imovina	-	-	383.945	383.945	449.945
Materijalna imovina	1.731.058	1.863.779	1.486.304	1.462.751	1.588.625
KRATKOTRAJNA IMOVINA	823.247	837.036	1.018.547	1.002.862	900.266
Zalihe	610.213	745.036	771.964	735.779	586.550
Potraživanja	210.629	91.174	239.537	140.319	111.033
Novac u banci i blagajni	2.405	826	7.046	126.764	202.683
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	-	-	22.800	22.800	11.284
UKUPNO AKTIVA	**2.554.305**	**2.700.815**	**2.911.596**	**2.872.358**	**2.950.120**
KAPITAL I REZERVE	-1.643.267	-1.614.337	-1.610.269	-1.604.317	-2.151.921
Temeljni kapital	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Zadržana dobit/preneseni gubitak	-1.698.774	-1.664.267	-1.635.318	-1.631.268	-1.625.318
Dobit poslovne godine	34.507	28.950	4.049	5.951	-547.603
DUGOROČNE OBVEZE	1.332.517	1.290.304	1.311.756	1.306.796	1.601.588
KRATKOROČNE OBVEZE	2.865.055	3.024.828	3.210.109	3.169.880	3.434.453
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	-	-	-	-	66.000
UKUPNO PASIVA	**2.554.305**	**2.700.815**	**2.911.596**	**2.872.359**	**2.950.120**

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

Tablica 10. Račun dobiti i gubitka Eljuga d.o.o. za razdoblje od 2016. do 2020.godine

u tisućama kuna

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
POSLOVNI PRIHODI	1.837.175	1.852.918	2.008.421	2.135.282	1.455.936
POSLOVNI RASHODI	1.781.909	1.817.213	2.017.931	2.120.391	1.991.783
FINANCIJSKI PRIHODI	16	2	19.599	12.236	26.496
FINANCIJSKI RASHODI	12.149	6.757	6.039	21.177	38.252
UKUPNI PRIHODI	**1.837.191**	**1.852.920**	**2.028.020**	**2.147.518**	**1.482.432**
UKUPNI RASHODI	**1.794.058**	**1.823.970**	**2.023.970**	**2.141.568**	**2.030.035**
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE POREZA	43.133	28.950	4.050	5.950	-547.603
POREZ NA DOBIT	8.626	-	-	-	-
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**34.507**	**28.950**	**4.050**	**5.950**	**-547.603**

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

3.3. Analiza pokazatelja likvidnosti

Prema formulama iz **Tablice 4** izračunat će se pokazatelji likvidnosti.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti pokazuje je li poduzeće sposobno podmiriti hitne potrebe za novcem. Idealna vrijednost iznosi minimalno 1 kako bi poduzeće moglo osigurati određene količine novca u kratkom roku. Vrijednosti koeficijenta variraju od 0,03 do 0,09 što pokazuje da poduzeće ni približno nije likvidno jer da bi to bio slučaj mora imati brzo unovčive imovine onoliko koliko ima kratkoročnih obveza. Poželjno je da ovaj koeficijent iznosi 1 ili više. Prema nekim autorima, ukoliko ovaj koeficijent padne ispod 0,9 upitan je opstanak poduzeća.

Pokazatelj tekuće likvidnosti pokazuje u kojoj mjeri kratkotrajna imovina pokriva kratkoročne obveze. Rezultati dobiveni u svim promatranim godinama pokazuju da poduzeće ima manje kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obveza iz čega se može zaključiti da

poduzeće nije likvidno. Naime, vrijednost ovog koeficijenta trebala bi biti 2 ili više, a ukoliko padne ispod 1,5 poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. To je u ovom poduzeću slučaj.

Tablica 11. Izračun pokazatelja aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,07	0,03	0,08	0,08	0,09
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,29	0,28	0,32	0,32	0,26

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

3.4. Analiza pokazatelja zaduženosti

Prema formulama iz **Tablice 5** izračunat će se pokazatelji zaduženosti.

Pokazatelji zaduženosti pokazuju koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora. Koeficijent zaduženosti i koeficijent vlastitog financiranja pokazuju koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora. Tako, pri izračunu koeficijenta zaduženosti je vidljivo da poduzeće ima veće obveze od ukupne imovine što nam pokazuje da je poduzeće prezaduženo. Kod izračuna koeficijenta vlastitog financiranja javlja se stavka „kapital i rezerve“ koja ima negativan predznak iz razloga što je poduzeće u godinama prije ovih pet godina koje su predmet analize ostvarivalo gubitak iznad visine kapitala. Iz tog razloga ovaj koeficijent je negativan.

Iako je od 2016. do 2020.g. ostvarivalo dobit, ovo poduzeće nema zadržanu dobit iz već prethodno objašnjenih razloga. Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. Prema dobivenim vrijednostima faktora zaduženosti za razdoblje od 2017. do 2019.g. poduzeću je potrebno više od sto godina da tuđe izvore financiranja zamijeniti vlastitim izvorima, dok se ta brojka za 2020. malo poboljšala i ide ispod 100. Ovo nikako ne može zadovoljiti poduzeće jer ukoliko nastave s ovakvim načinom poslovanja u pitanju je opstanak poduzeća.

Stupanj pokrića I i II razmatraju pokriće dugotrajne imovine glavnicom odnosno glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Oni su slični pokazateljima likvidnosti i trebali bi iznositi najmanje 1. No kao što su prikazali pokazatelji likvidnosti, i ovdje se može vidjeti da poduzeće ima problema sa likvidnošću, a u kontekstu stupnja pokrića može se zaključiti da se dugotrajna imovina ne može pokriti glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. I u ovom slučaju problem nastaje jer poduzeće nema dostatnog kapitala za financiranje jer je godinama unazad ostvarivalo gubitak iznad visine kapitala što je rezultiralo negativnim vrijednostima kod svih pokazatelja zaduženosti.

Tablica 12. Izračun pokazatelja zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Koeficijent zaduženosti	1,64	1,60	1,56	1,56	1,73
Koeficijent vlastitog financiranja	-0,64	-0,60	-0,56	-0,56	-0,73
Koeficijent financiranja	-2,55	-2,67	-2,81	-2,79	-2,37
Faktor zaduženosti		114,51	192,17	190,25	92,83
Stupanj pokrića I	-0,95	-0,87	-0,86	-0,87	-1,06
Stupanj pokrića II	-0,18	-0,17	-0,16	-0,16	-0,27

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

Dodatni podaci iz financijskih izvješća:

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
RASHODI OD KAMATA	0	0	0	0	1.299
AMORTIZACIJA	0	37.682	23.531	23.531	54.961
POTRAŽIVANJA OD KUPACA	148.121	51.375	239.537	140.320	111.033

3.5. Analiza pokazatelja aktivnosti

Prema formulama iz **Tablice 6** izračunat će se pokazatelji aktivnosti.

Pravilo govori da poželjno da koeficijent obrtaja bude što veći što znači da će trajanje naplate biti manje. Prema tome možemo vidjeti da je koeficijent obrtaja ukupne imovine (pokazuje koliko poduzeće uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda) u 2020. najmanji što znači da će trajanje naplate biti duže, dok je najveći u 2019. godini što znači da će trebati manje vremena za obrtaj imovine. To se može interpretirati i na sljedeći način: u 2020. godini poduzeće je 50% svoje imovine obrnulo ili na 1 kn imovine ostvarilo 0,5 kn ukupnih prihoda. Ovaj pokazatelj je na jako niskoj razini jer poduzeće ne ostvaruje dovoljno velike prihode da bi pokrilo ukupnu imovinu kojom raspolaže. U 2020.g. ovaj pokazatelj je niži u odnosu na ostale jer je kriza uzrokovana koronavirusom utjecala na sva poduzeća, pa tako i na ovo.

Koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine (pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine) najviši je u 2016. godini, a najmanji 2020. godine. Može se primijetiti da koeficijent obrta kratkotrajne imovine varira u intervalu od 1,65 do 2,23 iz čega možemo zaključiti da poduzeće mora poraditi na povećanju vrijednosti tog pokazatelja. Prema sadašnjim vrijednostima poduzeće svoj operativni ciklus obrne 1,65 puta godišnje (od nabave zaliha sirovina do prikupljanja novca).

Koeficijenti obrta potraživanja variraju kroz svih pet promatranih razdoblja. Tako je npr. u 2016. i 2018.g. broj potrebnih dana za naplatu potraživanja iznad 40, dok u 2017. godini koeficijent obrtaja ukupnih potraživanja iznosi 19,44 što znači da trajanje naplate potraživanja iznosi 19 dana, što je za 33 dana manje u odnosu na 2018. godinu.

Tablica 13. Izračun pokazatelja aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,72	0,69	0,70	0,75	0,50
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2,23	2,21	1,99	2,14	1,65
Koeficijent obrta potraživanja	8,30	19,44	7,05	12,79	11,16
Trajanje naplate potraživanja u danima	44	19	52	29	33

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

3.6. Analiza pokazatelja ekonomičnosti

Prema formulama iz **Tablice 7** izračunat će se pokazatelji ekonomičnosti.

Pokazatelji ekonomičnosti pokazuju koliko se prihoda ostvaruje po jedinici rashoda. U prve četiri promatrane godine (2016.-2019.) pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja je neznatno iznad 1 ili jednak 1 što pokazuje da poduzeće ostvaruje više prihoda nego rashoda. U 2020.g. poduzeće ostvaruje gubitak, odnosno rashodi su veći od prihoda pa je pokazatelj pao ispod 1. Ipak, i za prve četiri godine gdje je pokazatelj pozitivan ne može se reći da poduzeće može biti zadovoljno jer su prihodi približno jednaki rashodima.

Ekonomičnost poslovanja ima približno iste vrijednosti kao i ekonomičnost ukupnog poslovanja jer poduzeće veliku većinu prihoda i rashoda koje ostvaruje su poslovnog karaktera, dok su ostali prihodi u poduzeću zanemarivi. Kod rezultata ovog pokazatelja može se primjetiti da su prihodi od prodaje približno jednaki kao i rashodi za prodaju, što znači da poduzeće ostvaruje mali postotak marže u odnosu na prihode ili uopće ne ostvaruje što je slučaj u 2020.godini jer je poduzeće ostvarilo gubitak.

Što se tiče ekonomičnosti prodaje, vrijednosti su nešto veće u odnosu na ekonomičnost poslovanja jer se poduzeće izuzev prodajom svijeća bavi i drugom prodajnom aktivnosti u objektu pripreme brze hrane u Baškoj Vodi.

Tablica 14. Izračun pokazatelja ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,02	1,02	1	1	0,73
Ekonomičnost poslovanja	1,03	1,02	1	1,01	0,73
Ekonomičnost prodaje	1,02	1,02	1,22	1,38	1

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

3.7. Analiza pokazatelja profitabilnosti

Prema formulama iz **Tablice 8** izračunat će se pokazatelji profitabilnosti.

Nakon oporezivanja prihoda za dobit poduzeće zadržava 1,88% ostvarenih prihoda od prodaje u 2016.g. odnosno 1,56% u 2017.g. U 2018. i 2019. primjetan je trend pada na 0,2%, odnosno 0,28%. U posljednjoj promatranoj godini poduzeću je nakon podmirenja svih troškova ostao gubitak pa pokazatelj ima negativnu vrijednost.

Prema rezultatima analize prikazanim u tablici može se uočiti da poduzeću Eljuga d.o.o. nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit ostaje 2,35% prihoda za dobit u 2016. U naredne tri godine rezultat je identičan kao i kod neto marže profita jer je poduzeće oslobođeno plaćanja poreza na dobit. U zadnjoj promatranoj godini rezultat je negativan jer poduzeće ostvaruje gubitak.

Poželjno je da je vrijednost neto rentabilnosti imovine što veća. Od 2016. godine pa do 2020. godine vrijednost neto rentabilnosti imovine kontinuirano pada. Svoj vrhunac rentabilnost imovine dostiže u 2016. godini i iznosi 1,35 % što znači da je ostvareno 1,35 % neto profita zajedno sa rashodima od kamata na 100 investiranih kuna u ukupnu imovinu.

Tablica 15. Izračun pokazatelja profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Neto marža profita	1,88%	1,56%	0,20%	0,28%	-36,85%
Bruto marža profita	2,35%	1,56%	0,20%	0,28%	-36,85%
Neto rentabilnost imovine	1,35%	1,07%	0,40%	0,21%	-18,59%
Bruto rentabilnost imovine	1,69%	1,07%	0,40%	0,21%	-18,59%

Izvor: obrada autora prema RGFI-ju od 2016. do 2020.

4. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji daju poduzećima informacije o rezultatima poduzetih poslovnih transakcija osobama i organizacijama izvan poduzeća, te korisnicima unutar poduzeća. Analiza financijskih izvještaja provodi se sa svrhom upoznavanja ekonomske i financijske snage i mogućih perspektiva u položaju poduzeća. U ovom radu se analizira financijsko stanje poduzeća Eljuga d.o.o. uz pomoć dva financijska izvješća – bilance i računa dobiti i gubitka. Analiza se vrši pomoću pet pokazatelja uspješnosti poslovanja za razdoblje od 5 godina, odnosno od 2016. do 2020. godine. U radu se koriste sljedeće vrste pokazatelja: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti te pokazatelji profitabilnosti.

Analizirajući koeficijente svih pet vrsta pokazatelja uspješnosti poslovanja pokazalo se da nisu zadovoljavajući za samo poduzeće. Za takvu situaciju postoji opravdan razlog. U razdoblju prije promatranog trgovačko društvo Konzum d.d. ostalo je dužno cca 900.000 kuna poduzeću Eljuga d.o.o., što je prilično veliki iznos za malo poduzeće poput ovoga. To potraživanje do današnjeg dana nije naplaćeno i vjerojatno nikad neće biti jer se kod navedenog poduzeća kao što je poznato dogodila promjena strukture vlasti. Stoga je ovo poduzeće prisiljeno financirati se iz tuđih izvora. U 2020. godini podignut je kredit kod HBOR-a u vrijednosti od 300.000 kuna. Sljedeće što je važno napomenuti da se poduzeće osim proizvodnom bavi i uslužnom djelatnošću (turizam). Poznato je da sve poduzetnike u prošloj godini pogodila kriza uzrokovana korona virusom. Tako je bilo i sa promatranim poduzećem. Iako je proizvodnja smanjena i izvšena je na razini od 60% od planirane to nije pomoglo poduzeću da ostvari bolji financijski rezultat. Stvarni razlog ostvarenog gubitka od otprilike 500.000 kuna je uz lošiju turističku sezonu i zabrana većih okupljanja za blagdane poput Svi sveti i Dušnog dana te na prigodnim svečanostima (svadbe, krštenja, sprovodi i sl.). Na samom kraju možemo zaključiti da je koronavirus dodatno uzdrmala poslovanje ovog poduzeća koje i prije toga nije bilo baš u dobroj financijskoj situaciji zbog duga trgovačkog društva Konzum d.d. koji datira još iz 2014. godine. Ukoliko uspiju naplatiti navedeno potraživanje to bi im uveliko poboljšalo financijsko stanje u poduzeću. Za ovo poduzeće je važno što skorije rješavanje situacije s krizom uzrokovane koronavirusom iz razloga što im i primarni (prodaja svijeća i ostalog asortimana) i sekundarni izvor prihoda (turizam) ovise o masovnim (velikim) okupljanjima koji trenutno nisu dozvoljeni.

LITERATURA

Stručne knjige:

1. Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, Oeconomica Jadertina, Sveučilište u Zadru: Odjel za ekonomiju
2. Ježovita, A. (2016.): Analiza marže profita kao odrednice profitabilnosti poslovanja poduzeća, pregledni rad, Ekonomski fakultet, Zagreb
3. Marinčić, I. (2013): Analiza financijskih izvješća u trgovačkim društvima, Osijek, Ekonomski fakultet u Osijeku
4. Meigs, R.F., Meigs, W.B. (1999.): Računovodstvo:Temelj poslovnog odlučivanja, 9. izdanje, Zagreb, MATE d.o.o.
5. Orsag, S. (2011.): Vrijednosni papiri: investicije i instrumenti financiranja, Sarajevo, Revicon
6. Parać, B. (2008): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, Zagreb, M.E.P. Consult
7. Perkušić, D. (2016.): Osnove računovodstva, Sveučilišni odjel za stručne studije Split, str. 29.
8. Žager L, Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb
9. Žager, K. et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb
10. Žager, Katarina; Mamić Sačer, Ivana; Sever Mališ, Sanja; Ježovita, Ana; Žager, Lajoš (2017.): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Internet:

1. Zakon o računovodstvu (Internet), raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu
2. Materijalna imovina (Internet), raspoloživo na: https://alphacapitalis.com/glossary/materijalna-imovina/
3. Nematerijalna imovina (Internet), raspoloživo na: https://alphacapitalis.com/glossary/nematerijalna-imovina/

4. Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (Internet), raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_11_136_3312.html
5. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (Internet), raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html
6. Eljuga d.o.o. (Internet), raspoloživo na: http://eljuga.com/o-nama/
7. Registar godišnjih financijskih izvještaja (Internet), raspoloživo na: http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do

PRILOZI

Popis slika

Slika 1: Logo Eljuga d.o.o.
Slika 2: Sjedište tvornice u Makarskoj

Popis tablica

Tablica 1: Obvezni godišnji financijski izvještaji za poduzetnike
Tablica 2: Oblici kratkotrajne imovine
Tablica 3: Oblici dugotrajne imovine
Tablica 4: Pokazatelji likvidnosti
Tablica 5: Pokazatelji zaduženosti
Tablica 6: Pokazatelji aktivnosti
Tablica 7: Pokazatelji ekonomičnosti
Tablica 8: Pokazatelji profitabilnosti
Tablica 9: Bilanca poduzeća Eljuga d.o.o. za razdoblje od 2016. do 2020.godine
Tablica 10. Račun dobiti i gubitka Eljuga d.o.o. za razdoblje od 2016. do 2020.godine
Tablica 11. Izračun pokazatelja aktivnosti
Tablica 12. Izračun pokazatelja zaduženosti
Tablica 13. Izračun pokazatelja aktivnosti
Tablica 14. Izračun pokazatelja ekonomičnosti
Tablica 15. Izračun pokazatelja profitabilnosti

SAŽETAK

Eljuga je poduzeće sa sjedištem u Makarskoj koje se bavi proizvodnjom raznih vrsta svijeća, lampiona, dušica, itd. Uz to imaju i objekt brze prehrane u Brelima koji im služi kao sekundarni izvor prihoda. Cilj ovog rada je pomoću pokazatelja uspješnosti poslovanja koristeći se bilancom i računom dobiti i gubitka utvrditi posluje li poduzeće uspješno. Analiza se vrši kroz posljednjih pet godina poslovanja (2016.-2020.) kroz izračun pet vrsta pokazatelja uspješnosti poslovanja: likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Vršeći duboki uvid u financijska izvješća poduzeća vidljivo je kako im je stavka kapital i rezerve u minusu iz razloga što su u godinama prije 2016. imali gubitak iznad visine kapitala. Problemi za ovo poduzeće nastao je 2014. kad im je tvrtka Konzum d.d. ostala dužna oko 900 tisuća kuna. Taj dug do današnjeg dana nije podmiren, a promijenila se vlasnička struktura navedene tvrtke što predstavlja mogućnost da dug nikad neće biti podmiren. Stoga, ovo poduzeće prisiljeno je zaduživati se kod banaka i drugih financijskih institucija. Poduzeće se počelo oporavljati u razdoblju do 2019., ali u 2020. pritisnuti krizom uzrokovanom korona virusom bilježe gubitak od 500 tisuća kuna. Ova kriza posebno je utjecala na ovo poduzeće jer izostanak masovnih okupljanja (svadbe, krštenja, sprovodi, itd.) rezultirao je reduciranom proizvodnjom, a sekundarni izvor prihoda (fast food) je izostao zbog slabije turističke sezone. Na kraju se može zaključiti da je pred ovim poduzećem neizvjesna budućnost.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, financijska izvješća, pokazatelji uspješnosti poslovanja

SUMMARY

Eljuga is a company based in Makarska that produces various types of candles, lanterns, thyme, etc. In addition, they have a fast food facility in Brela that serves as a secondary source of income. The aim of this paper is to determine whether the company is operating successfully using indicators of business performance using the balance sheet and profit and loss account. The analysis is performed over the last five years of business (2016-2020) through the calculation of five types of business performance indicators: liquidity, indebtedness, activity, economy and profitability. An in-depth review of the company's

financial statements shows that their capital and reserves are in deficit due to the fact that in the years before 2016 they had a loss above the amount of capital. Problems for this company arose in 2014 when their company Konzum d.d. remained indebted about 900 thousand. That debt has not been settled to this day, and the ownership structure of the said company has changed, which represents the possibility that the debt will never be settled. Therefore, this company is forced to borrow from banks and other financial institutions. The company began to recover in the period until 2019, but in 2020, pressed by the crisis caused by the corona virus recorded a loss of 500 thousand. This crisis particularly affected this company because the absence of mass gatherings (weddings, baptisms, funerals, etc.) resulted in reduced production, and the secondary source of income (fast food) was absent due to the weaker tourist season. In the end, it can be concluded that the future of this company is uncertain.

Keywords: analysis of financial statements, financial statements, business performance indicators